

VLIV NOCI NA průzkumnou činnost

V celkovém množství času, ve kterém vedeme bojovou [operační] činnost, zabírá noc polovinu. Toto triviální zjištění můžeme za takové pokládat jen tehdy, nebudeme-li příliš uvažovat o faktoru noci jako o samostatné kvalitě a velkomyslně se spolehneme na faktické uskutečnění požadavku „bojovat v noci, jako ve dne“. Je obecně známo, že základní úvahy a kalkulace, normy a výchozí hlediska vycházejí z praxe denní činnosti a že noc je velmi podstatně ovlivní. Jak a v čem, to je věcí postižení rozdílů mezi nočními a denními podmínkami. Základním problémem je pak možnost nebo nemožnost od-

stranění těchto poznaných rozdílů. Určitou kvalitu, a tou bezpochyby noc je, nemůžeme jen tak snadno převádět v kvalitu další nebo dokonce oněch kvalitních růzností nedbat. Snaha o převod vyplývá z možnosti použití speciálních prostředků, které jsou schopné odstranit některé vlivy noci a snaha o nedbání kvalitativních rozdílů pak z toho, že těmito prostředky, popřípadě způsobům, přizpůsobujeme větší možnosti než ve skutečnosti mohou mít. Půjde tedy v každém případě vždy o to, jak upravit naši činnost vzhledem k noci, aniž bychom se snažili zcela pominout a nedbat jejich vlivů.

Všeobecně o vlivu noci na bojovou činnost

Činnost v noci musíme řídit a vést jednak ve směru přiblížení činnosti k denním podmínkám, jednak působením a volbou takových prostředků, které jsou úměrné vzhledem k noci. V souvislosti s tím pak připomínám, že vlivy, které vykazuje noc, známe předem z našich zkušeností, že čas ohraničující noc splývá s časem toho dne, který ji předchází a toho dne, který následuje. Souvislost v čase pak umožňuje spojit i činnost za dne s čin-

ností v noci, a to v tom směru, aby denní doby bylo využito pro potřeby noční činnosti.

Protože hlavním rozlišujícím kvalitativním znakem noci oproti dni je obecná viditelnost, či lépe řečeno omezená nebo neexistující viditelnost, můžeme tvrdit, že teprve dosažením takové viditelnosti v noci, jakou máme ve dne, bychom mohli dosáhnout rovnosti podmínek pro bojovou činnost. To však není možné ani v neome-

zeném prostoru, ani v neomezeném čase a již vůbec ne pro každého, kdo se na boji podílí.

Z toho vyplývá, že snaha o odstranění vlivu noci může být jen snahou dočasnou, uskutečněnou v určitém prostoru a pro jednotlivé účastníky bojové činnosti. To ovšem znamená, že právě jen v těchto směrech můžeme zaměřit naši pozornost a potom také jen v určitém stupni očekávat realizaci opatření, která směřují k čelení vlivu noci.

První dílčí závěr proto můžeme formulovat tak, že **noc je kvalita nepřeměnitelná v jinou**, že s ní jako takovou musíme počítat a z toho pak vyvozovat příslušné závěry.

Jako každá kvalita má i noc své slabé a silné stránky, klady a zápory. Vzhledem k bojové činnosti to znamená, že v některých směrech nám ji ulehčí a v jiných ztíží. Nepočítat a nevyužívat všech těchto faktorů by bylo vždy chybné. Rovněž tak nesprávné by ovšem bylo snažit se absolutizovat jednu nebo druhou stránku. Je pravda, že v noci můžeme oproti dni podniknout řadu akcí a opatření, která jsou vlastní jen právě této době. Zároveň je pravda, že jiné akce a jinou činnost právě vzhledem k noci podnikat nemůžeme. Víme-li, že nemůžeme v žádném případě přeměnit noční podmínky na denní, že trvale platí faktor noční viditelnosti, kterou nemůžeme upravit na denní úroveň, pak všechny klady noci mohou být za této situace jen dílčího významu a všechny zápory noci buď obdobu denní činnosti vůbec znemožní nebo je docela vyloučí. Hledání cesty využitím kladů noci tedy není všeobecným řešením a nikdy nepřivodí takovou situaci, která by se mohla rovnat nebo velmi přibližovat té, která panuje ve dne.

Využití kladných prvků má ten význam, že umožní nebo ulehčí vedení dílčí, prostorově i časově omezené činnosti, nemyslitelné ve dne. Vliv kladných a záporných stránek noci na bojovou činnost můžeme proto charakterizovat jako nutnost pro naše uvažování a jako možnost úspěšně

nebo vůbec použít jistých způsobů a prostředků. Z toho vyplývá další dílčí závěr: **specifika kladného a záporného vlivu noci působí jen na metody a způsoby volené v noci samé, ale nikdy tato opatření nebudou s to vyjít za rámec nočních podmínek nebo dokonce je přeměnit na denní.**

Vliv noci na bojovou činnost se projevuje především v nemožnosti působit v podmínkách viditelnosti, která umožňuje všestrannou orientaci. Taková orientace je základním předpokladem veškeré činnosti, i když si to třeba ani dost dobře a vždycky neuvědomujeme. Správně se orientovat v terénu vyžaduje jak manévr, tak palba, vyžaduje to jak průzkum, tak třeba ženijní nebo topografické práce. Celá naše činnost je takovou orientací ovlivněna, a to jak při plánování a předpokládání určitých akcí, tak i v jejich průběhu, kdy nutně dochází ke změnám původních předpokladů a úmyslů. Proto je zřejmé, že při nemožnosti nebo omezenosti orientace dojde k nesouladu se skutečnou situací, která objektivně vyžaduje jiná opatření, než právě uskutečňujeme. Proto je ale zároveň zřejmé, že v případě, kdy můžeme zaručit stejný stav, jaký byl shledán ve dne i v době noci, můžeme celou řadu našich akcí zahájit právě s příchodem noci. To ovšem znamená, že úspěch takové noční činnosti se připravoval ve dne, že denní doba umožnila noční akce, které s využitím kladných vlivů mohou právě v noci dosáhnout zřadu. Tento případ je ovšem možný jen za předpokladu, že

- přípravy konáme ve dne,
- v noci nedojde ke změně,
- využíváme kladných vlivů noci.

Všechny ostatní případy musí nutně znamenat, že nedosáhneme noční činností ani zdaleka takových cílů, jako by tomu bylo ve dne.

Třetí dílčí závěr můžeme proto formulovat tak, že **umožní-li situace konat přípravy ve dne bez toho, že stav na frontě se během noci změní, pak s využitím kladných vlivů noci můžeme dosáhnout často stejného výsledku, jako ve dne.**

V této souvislosti upozorňuji, že tento fakt musíme mít na paměti a existuje-li, pak neprodleně využít; zároveň však bedlivě posoudíme a rozvážíme, zda není jen naším přáním.

Zkoumáme-li podrobně vliv noci prostřednictvím jeho základního projevu, totiž ztráty nebo omezení viditelnosti, pak dojdeme k závěru, že tato veličina působí na veškerou naši činnost a že má tendenci dvojího druhu. Zhoršuje špatný stav a zlepšuje dobrý. Konstatujeme-li obecně špatný stav třeba v našich přípravách, pak to znamená, že nepřítel má ve svých přípravách stav dobrý. Boj je dvoustranný proces a na to nemůžeme zapomínat. Slovo „špatný“ míním již se zahrnutím stavu u nepřítel. V tomto smyslu tedy platí uvedená myšlenka. Nemůžeme ji tudíž vykládat tak, že třeba naše přípravy k obraně se opoždí, že není dost protitankových prostředků, když na druhé straně nepřítel nejeví účinných úmyslů, když nemá dostatek tanků apod. Takovýto stav nemůžeme vykládat jako špatný, protože nebral v úvahu druhou stranu.

Totéž platí i v opačném případě, totiž

při hodnocení dobrého stavu. Tendence zhoršovat špatné a zlepšovat dobré je snad nejlépe prokazatelné na případě pronásledování. Pronásledujeme-li, pak je zřejmé, že náš stav je dobrý, máme převahu sil, iniciativu, tempo atd., zatímco nepřítel je zcela v opačné situaci. Vliv noci na pronásledovatele je co do faktorů stejný, ale co do projevů zcela opačný.

Z toho můžeme vyvodit další závěr. Vlivu noci na bojovou činnost budeme vždy využívat ve směru zlepšení naší dobré a zhoršení nepřítelovy špatné situace.

Shrňme-li uvedené úvahy, **vliv noci nemůžeme v žádném případě odstranit. Noc je nepomíjitelným faktorem, který v sobě skrývá možnosti využití kladných prvků; ty ale jen v některých případech dosáhnou těch možností, které nám poskytuje den. Výhodná činnost v noci musí následovat jen v případě výhodných podmínek ve dne, v noci samé se tyto podmínky nevytvorí. Vždy proto uvažujeme, zda situace vytvořená ve dne umožní přechod k jejímu úspěšnému rozvinutí v noci. Nikdy nemůžeme tedy stanovit obecnou zásadu „bojovat v noci, jako ve dne“.**

Noc a průzkumná činnost

Všechny myšlenky, uvedené v souvislosti s celkovou bojovou situací, s bojovou činností jako takovou, dotýkají se samozřejmě i otázek průzkumné činnosti. Dotýkají se jak použití jednotlivých průzkumných prostředků, tak volby určitých způsobů a metod. Zvláštnost, kterou musíme brát v úvahu na úseku průzkumu navíc, je **požadavek průzkumného předstihu**, totiž dodání takového počtu pravdivých, úplných a důležitých informací, které by umožnily včasné rozhodování, a to jak ve směru vševojskovém, tak pro činnost jednotlivých druhů vojsk.

Všimněme si nejprve, jak v těchto povinnostech průzkumu působí noční doba, a to bez ohledu na její specifické projevy. Budeme o ní zatím uvažovat, jako o době omezující průzkumné možnosti. Že je noc skutečně omezující, vyplývá bez dalšího zdů-

vodnění jen z analogie s bojovou činností, tedy s oblastí již popsanou.

Obsah činnosti, která zaručuje průzkumný předstih, vyplývá z nutnosti dát velení podklady pro rozhodování. Prvním požadavkem je, aby **průzkumný podklad byl předložen jako první**. Toto dosáhneme jen tehdy, když obě stránky průzkumné činnosti, to je její řízení a vedení se konají v době, která umožňuje získat maximum zpráv. Že to tedy není noc, ale jen den stává se proto zcela zřejmé. Úroveň podkladů pro rozhodování se vždy stupňuje, počet i kvalita zvyšuje; to závisí na úsilí průzkumu, době trvání průzkumu a nabývaných zkušenostech spolu s možnostmi ověřování zjištěných údajů. Zasadíme-li do tohoto procesu takový časový díl, který ztíží všechny tyto operace nebo je dokonce znemožní, pak vzniká otázka mož-

nosti využití takovýchto podkladů, jejich celkové kvality a dostatečnosti pro závazná rozhodnutí. Tím zmíněným časovým dílem je právě noc. Víme, že neuvažování její existence je nemožné, nedbání jejich vlivů je špatné a snaha o převrácení noci v den neuskutečnitelná. Přesto však nemáme možnost uvažovat o tom, že by nějaká větší bojová či dokonce operační činnost trvala jen jeden den. Noc se vždy do naší činnosti dostává a je proto nutné neměnit noc, ale měnit začátky této činnosti.

V otázce průzkumného předstihu to znamená, že nutnost denní doby pro získání podkladů k rozhodnutí je mimo pochyb a **začátek naší efektivní průzkumné činnosti musíme položit právě k začátku dne.** Čím méně pro průzkum z množství denní doby získáme, tím je větší možnost chybných rozhodnutí. Absolutní požadavek v tomto směru klademe na vedení průzkumu. Řízení průzkumu a vyhodnocování došlých údajů není již na denní době příliš závislé. To v celku znamená vyslovit požadavek, aby řízení průzkumu začalo v noci, aby byl veden ve dne (nebo v několika dnech) a tak zajistit, aby buď hned první den v co největší jeho části byl uvolněn pro realizaci bojové činnosti nebo bojová činnost vyžadující větších příprav mohla pak začít jistý den nad ránem. Konečná praxe větších válek a většiny případů velkých střetnutí to plně potvrzuje.

Kromě již vzpomínaného případu výhodnosti nočního boje budeme nutně trvat na uvedené zásadě. Pokud se stalo jinak, pak **průzkumné a zpravodajské orgány musí důrazně upozornit velení na důsledky, které působí nemožnost využít jejich kapacity, a to jak v oblasti řízení, tak vedení a pak vyhodnocení průzkumných podkladů.** To můžeme formulovat jako první závěr pro ocenění vlivu noci na průzkumnou činnost.

Nutnost uvažovat a využít kladných i záporných stránek noci pro průzkumnou činnost je další oblastí pro posuzování vlivu noci. V oblasti vedení průzkumu to znamená všimnout si dvou možností. První je využití kladných vlivů ve směru vedení

průzkumu těmi způsoby a prostředky, které umožňuje jen právě faktor noci a druhá je právě použití průzkumných prostředků adaptovaně tak, aby mohly plnit aspoň do jisté míry tu funkci, kterou běžně plní ve dne. První skupinu zasazených prostředků a použitých způsobů průzkumu posuzujeme pak v tom směru co mohou získat navíc oproti denním podmínkám a druhou skupinu v tom směru co získat oproti dni nemohou. Jedině ve vzájemné spojitosti takového oceňování můžeme získat předem obraz o celkových možnostech průzkumu. Jednoznačně můžeme tvrdit, že **v souhrnu budou průzkumné možnosti podstatně menší v noci než ve dne.** To proto, že co první skupina získá navíc, to mizivé výsledky druhé skupiny v celkovém objemu údajů podstatně sníží. Kladné vlivy noci proto nemůžeme nikdy vykládat tak, že ony to budou, které zvýhodní průzkum v noci oproti činnosti ve dne.

Průzkumná činnost, jako získávání zpráv o nepříteli, vždycky konkrétně buď zjišťuje, nebo prověřuje, nebo sleduje. Všechny tři operace jsou nutné a obtížné, ale přece nejdůležitější a zároveň **nejobtížnější je zjišťování. Tvoří podstatu, protože odhaluje první údaje, umožňuje učinit si představu o celku, tvořit hypotézy o možnostech nebo dokonce zámýslu nepřitele.** Proto také vyžaduje zasazení kvalitnějších prostředků, větší množství času a větší prostor, ve kterém se průzkum odehrává. **Noc má proto na zjišťování zpráv největší a nejnepříznivější vliv.** Nehledě na několik málo výjimek, které umožní zjišťování právě pod vlivem kladných stránek noci (např. využití světelné nekázně nepřítelů, naslouchání, průzkum světlovzduchem atd.), v celé této oblasti dochází vlivem noci k podstatnému úbytku jak v kvalitě, tak i v kvantitě zpráv. V noci můžeme proto očekávat výsledky jen v oblasti prověřování a sledování cílů již ve dne zjištěných, a to na přibližně, i když opět na jistě nižší úrovni, jako ve dne. Tento fakt vyplývá z určenosti objektů v prostoru. Víme, že v noci můžeme vést průzkum jen určitými prostředky, po určitou dobu a v určitých

prostorech s nadějí na získání aspoň některých podkladů, které v těchto případech odhalujeme přibližně stejně jako ve dne. Vezmeme-li např. osvětlování, tedy vytvoření podmínek pro viditelnost obdobnou viditelnosti denní, pak s jeho rozsahem nemůžeme zjišťovat, protože by to znamenalo, že jsme schopni vytvořit stejné podmínky jako pro den. To však technicky není možné, ačkoli si to na druhé straně zjišťování vyžaduje. Vezmeme-li např. problém zjišťování nestřflejších baterií nepřítelů, pak ve dne je postihujeme třeba vzdušným pozorováním, kontrolou, propátráváním či vyhledáváním v prostoru teoreticky možného výskytu. Takový prostor u divize nepřítelů odhadujeme — již s vyloučením absolutně nevhodného terénu, prostorů obsazených jinými prvky nepřítelů atd. — na 180 km².

Na první pohled je zřejmé, že tuto plochu nemůžeme nikdy v noci ani osvětlit, ani ji propátrat jinými prostředky pro vidění v noci. Zjišťovat za těchto okolností nemůžeme. Něco jiného je však při prověřování již konkrétně vymezeného prostoru, kde se nějaká baterie skutečně objevila a dříve jsme ji zjistili. Nejde však jen o baterie, ale o všechny ostatní objekty v sestavě nepřítelů. Vždy narážíme na nemožnost průzkumu dodat uspokojivý výsledek.

V této souvislosti upozorňuji na **dvě stránky, dvě funkce průzkumné činnosti. Jedny podklady slouží k obecnému rozhodování, druhé tak či onak k palbě.** Palba si vyžaduje jiný rozsah, jinou přesnost a úplnost než všeobecné rozhodování. Vlivem noci se stane, že jedna z funkcí může být uspokojivě dotována zprávami a druhá nikoli. Např. na základě nočního průzkumu můžeme spolehlivě rozhodnout na vševojskové úrovni, ale palbu zahájit nemůžeme. Nebo naopak. Je zřejmé, že tento nesoulad vylučuje očekávání úspěšné celkové činnosti, protože rozpor v dostatku a nedostatku zpráv pro jednotlivé využivatelé ovlivní jejich společnou výslednou činnost.

Tak či onak zkoumáno ze všech hledisek a s využitím všech možností je zřejmé, že získávání podkladů o nepříteli je v noci možné jen na omezené a vcelku nevyhovující úrovni, pokud této činnosti nepředcházela denní činnost. Mimoto negativní vliv noci znamená, že změny během noci nejsme schopni u nepřítelů dostatečně postihnout. Lépe řečeno, **při správné organizaci prověření a sledování můžeme stanovit, co je oproti zjištění stejné, co se potvrdilo.** Nepotvrdilo-li se zjištění, pak jsme schopni jen říci, že původní údaj neplatí, ale **na zjištění nového údaje nemáme sil.** To pak znamená, že

- zjišťovat můžeme spolehlivě jen ve dne,
- v noci můžeme pouze s jakousi mírou přesnosti prověřovat a sledovat,
- nové údaje můžeme zjistit opět až ve dne.

Všechny úvahy o nemožnosti zjišťování vycházejí z globálních hledisek, z typické situace. Nemůžeme absolutně popřít možnost zjištění i za nočních podmínek zrovna tak, jako nemůžeme na takto řídké a náhodně realizovaných případech stavět systém a spoléhat se na něj, jako na obecně použitelnou možnost či zásadu.

Celkově proto můžeme **vytyčit pro vedení průzkumu tuto zásadu:**

- všechny síly dát pro denní zjišťování, v noci jen prověřovat a sledovat;
- potvrdí-li se prověřením a sledováním zjištěné, můžeme zahájit bojovou činnost i v noci;
- nepotvrdí-li se zjištěné, v nadcházejícím dni musíme vyhradit dobu pro nové zjištění.

Noc ovšem má vliv nejen na vlastní průzkum, ale také na činnost, která tvoří obsah přípravy, zaujímání a rozvinování sil a prostředků průzkumu. V této oblasti je rozporů nejvíce. Jedna skupina průzkumných prostředků s výhodou krytu noci používá, druhá skupina právě tímto faktorem trpí. Pokud jsou některé průzkumné prostředky závislé při plnění své funkce na činnosti dalších prostředků (třeba topografických), pak se celá záležitost

komplikuje o další oblast obtíží, které mají v noci právě tyto prostředky zabezpečující chod průzkumných sil.

Přípravné práce, podklady pro přesnou činnost technických průzkumných prostředků, mohou být v zásadě konány dvojím způsobem. Buď předem než dojde k aktivizaci průzkumu, což je ideální, ale vyžaduje další denní dobu, nebo souběžně, což sice čas zkracuje, ale neumožňuje, aby v době, kdy tyto přípravné práce např. topografické nejsou ještě skončeny, mohlo být počítáno s kvalitní činností průzkumu. U těch prostředků, které jsou naprosto na takovýchto přípravách závislé, je proto nutné počítat s nemožností kvalitní činnosti v noci nebo s nutností prodloužit dobu příprav na den.

Vezmeme-li v úvahu přesunování, přemísťování a změnu sestav průzkumných prostředků v noci v souvislosti s nutností těchto popsaných příprav, pak je otázka, zda je vůbec vhodné o něčem takovém v noci uvažovat, když výsledky průzkumné činnosti naprosto neuspokojují potřeby vyučitelů zpráv.

Tento případ je zvlášť závažný pro zasazování druholedových svazků (svazů) do prvního sledu po předchozím nočním přesunu. Obvykle totiž průzkumným možnostem nevěnujeme pozornost a veškeré kalkulace spočívají pouze v tom, že spočítáme dobu nutnou k vyvedení vojsk na osy, k přesunu, k rozvinutí a palebné přípravě. Vše určíme tak, aby pod příkrovem noci se dokončila celá tato činnost a na úsvitě vojska vyrazila. Jaké možnosti však zbydou co do času pro práci průzkumu, který má dodat podklady jak pro vševojskové rozhodnutí, tak zejména pro palebnou přípravu, o tom neuvažujeme.

Na druhé straně vliv noci vyžaduje, abychom u té skupiny průzkumných sil, která má z nočních podmínek výhody, tím intenzivněji uvažovali o jejich využití. To je např. celá oblast přechodu předního okraje nepřítelů a pohyb v jeho sestavě, přiblížení průzkumných prostředků k nepříteli a jiné okolnosti, které umožňují podnikat noc.

Posuzujeme-li všechny tyto záležitosti v celku, vyplývá jen jediný možný závěr: **pro množství různorodých prostředků a sil průzkumu, pro různé a rozporné vlivy, které noc na průzkum má, pro nutnost dodat hodnotné podklady pro rozhodování, pro získání průzkumného předstihu, je u všech větších plánovaných bojů a operací nutné řídit a vést průzkum dlouhodobě.** Vést jej tak, aby bylo možné využít kladných vlivů noci, ale zároveň těžiště položit do denní průzkumné činnosti. To znamená, že období příprav nemůžeme bezmezně zkracovat, protože pak není průzkum s to zajistit podklady pro rozhodování. To platí pro vševojskovou oblast zrovna tak, jako pro druhy vojsk. To platí pro pluk, jako pro armádu.

K ocenění možností průzkumu v noci a z toho plynoucího stanovení nutných zásad jeho vedení a použití jednotlivých druhů těchto prostředků je **vhodná kategorizace.** Ta zahrne všechny vyhraněné skupiny prostředků a sil v tom pořadí, v jakém mají naději na úspěšné použití.

První skupinu tvoří všechny prostředky, které můžeme použít jen v noci.

Druhá skupina představuje ty, které po adaptaci rovněž můžeme použít.

Třetí skupina obsáhne všechny prostředky, které mohou sice v noci pracovat, ale bez nějaké velké záruky získání kvalitních a početných informací.

Poslední skupinu vytvoří pak prostředky naprosto v noci nepoužitelné.

Protože u žádného stupně řídicího průzkumu nejsou co do počtů a druhů tyto průzkumné prostředky shodné, je zřejmé, že každý stupeň bude jednak podle své organizace a jednak podle hodnoty poslédní v průzkumných silách docházet k jiným možnostem. Tato různost se ovšem bude týkat i různosti druhu bojové činnosti, ztrát na průzkumných prostředcích, období války nebo boje a podobných veličin. Není proto možné ukázat nějaký všeobecně názorný příklad. Metoda vedoucí k ocenění možností průzkumu příslušného stupně však je jistě zřejmá.

Po skončení této rozvahy **přistoupíme k časové kalkulaci použití průzkumných sil.** O ní jsem podrobnou zmínku již uvedl. Máme-li nyní jasno v možnostech, v prostředcích použitých s ohledem na čas a utvořili jsme si tak obraz úsilí i efektu průzkumu, můžeme učinit **prognózu pro rozsah a hodnotu zpráv, které dodáme pro potřeby rozhodování.**

Tato prognóza má význam proto, že ukazuje stupeň rizika, které na sebe musí vzít ten, kde bude s údaji o nepříteli počítat a vycházet z nich pro další svou činnost.

Dobré ocenění této záležitosti zabrání iluzím a zároveň umožní uvažovat o celkových proporcích času pro naši veškerou činnost. Přitom existuje ještě možnost konat úpravy a změny ve prospěch průzkumu, a proto i ve prospěch kvality celé následující bojové činnosti. Později již taková možnost nevznikne, leda za cenu změn v časovém rozvrhu boje či operace, což není nikdy výhodné.

V souvislosti s tím vzniká opět nutnost hovořit a brát v úvahu průzkumné možnosti. Tato záležitost není dosud plně doceněna a někde dokonce se o nutnosti vzít ji na vědomí ani neví. Je to tak trochu paradoxní za situace, kdy každé rozhodování je podkládáno propočty a závěry o vlastních možnostech a na druhé straně i o možnostech nepřítelů a přitom zapomínáme, že ony možnosti nepřítelů můžeme vzít v úvahu jen tehdy jako podklad, když budeme vědět, jaké možnosti máme vůbec je získat.

Dvoustranný proces, totiž vzájemné působení dvou ozbrojených soustav (a je jedno na jakém stupni), je tak hned na

svém začátku nepřesné, neboť neuvažujeme o všech možnostech k získání obrazu o protistojící straně. Správné rozhodnutí musí být úměrné oběma skupinám podkladů. Své znát můžeme, o nepříteli musíme aspoň znát to, co můžeme získat. O varianty se mnoho opírat nemůžeme, protože s jejich množstvím se sice blížíme ke správnému ocenění, ale ve skutečnosti se musíme konkrétně rozhodnout jen pro jedinou. Tak se tedy vliv noci projevuje jako ukazatel nutnosti hovořit o průzkumných možnostech a neustále o nich uvažovat v praxi rozhodovacího procesu.

V souvislosti s rozvojem vědy a techniky vznikne jistě otázka, jak se vývoj v této oblasti projeví v oblasti průzkumných prostředků pro použití v noci. Nepochybně dojde k tomu, že první skupina prostředků se rozšíří. Druhá v sobě v podstatě zahrne všechny průzkumné prostředky. Tím v budoucnu vznikne situace, která zlepší průzkumné možnosti v noci. Důležité je vědět, že jen lepší, ale noc zůstane nocí a její vliv na průzkum a bojovou činnost potrvá. Toto zlepšení bude přicházet postupně a v žádném případě, tedy i při využití třeba převratně nových vynálezů, nezmění noc v den. Je účelné připomenout, že v souvislosti se zaváděním takové techniky obvykle dochází k vlnám přehnaného optimismu a domněnkám, že vlastně všechno již je vyřešeno. Vzpomeňme jen předčasné radosti při zavedení radiolokačního průzkumu, při využívání různých principů forografování a podobných momentů. Tato připomínka nemá sloužit k tomu, abych význam nové techniky zlehčoval, ale aby při jejím střízlivém vyhodnocení a využití nebyl nikdy pouštěn ze zřetele faktor noci.

Vliv noci na průzkumnou činnost musíme brát jako nezměnitelný fakt. Noc ovlivní průzkumné možnosti a realizace průzkumu samého pak za takových podmínek ovlivní rozhodování. Základní negativní vliv noci — totiž zcela jinou a horší viditelnost než za dne — nebude možné nikdy odstranit, ale jen mu jistými způsoby čelit. Na základě ocenění a použití těchto způsobů máme možnost utvořit si obraz o nutnosti, jak postupovat.